

Nr 854

Av herr **Börjesson** i Falköping **m. fl.**, om ersättning ur dödsbo för viss vård.

(Lika lydande med motion nr 748 i Första kammaren)

Det finns alltjämt relativt stora grupper medborgare i vårt samhälle som inte omfattas av den sociallagstiftning som är avsedd att generellt gälla för alla. Dessa grupper saknar således i stort sett den trygghet och det skydd som samhället tillförsäkrar majoriteten av vårt folk. Till dessa grupper hör bl. a. den kategori arbetstagare som i vedertagen bemärkelse går under benämningen »husföreståndarinna».

Det finns en rad upprörande exempel på kvinnor som trätt till i husmors ställe och under en lång följd av år med ansvar och kunnighet handhaft skötseln av hemmet mot endast fritt vivre och möjligen liten ringa kontant ersättning för anskaffande av kläder o. d. Husfadern (änkeman, frånskild) har emellertid låtit vederbörande förstå att hon vid hans bortgång skall bli ihågkommen. Av den anledningen har hon avstått från att göra några anspråk under sina arbetsår. Vid husfaderns bortgång visar det sig emellertid att något testamente inte upprättats som husföreståndarinnan kunde stödja sig på för att erhålla den uttalade gottgörelsen för sina insatser. I de flesta fall vägrar då också arvingarna att acceptera några krav från husföreståndarinnans sida, även om dessa är medvetna om att husfadern inte utbetalt någon lön till vederbörande för hennes insatser i hemmet. Den vanliga invändningen är att någon lön inte varit avtalad eller ens förutsatt.

Husföreståndarinnan ställs då inför alternativen att i avsaknad av bevis för uttalad ersättning från husfadern vid dennes bortgång avstå från alla anspråk eller att driva ärendet till process. Det torde vara sällsynt att vederbörande föredrar processförfarandet med hänsyn till den ovissa utgången samt till de kostnader som det kan medföra.

I många fall är det döttrar som stannar hemma för att hjälpa gamla eller ensamstående föräldrar. Även om de ekonomiska förhållandena skulle medge det erhåller dessa ingen kontant ersättning för sitt arbete i hemmet. I stort sett får de nöja sig med fickpengar då och då. Vid arvskifte kan syskonen avvisa den hemmavärande dotterns anspråk på skälig ersättning med hänvisning till att denna haft mat och husrum för sina insatser. Att hon avstått från utbildning och förvärvsarbete för att hålla ihop hemmet, vårda föräldrar eller invalidiserade syskon tas ingen hänsyn till. Till svårigheterna hör att hon ofta vid slutförd arbetsinsats i hemmet uppnått en ålder som gör det ytterst svårt för henne att söka sig ut på arbetsmarknaden eller till en omskolning.

Trots att dessa »hemmadöttrar» således som arbetstagare utfört ett arbete som borde garantera dem samma trygghet som andra jämförbara grupper utestänger lagen dem från dessa förmåner. Enligt vår mening är dessa brister i gällande lagstiftning av så allvarlig karaktär att de snarast bör elimineras. Detta kan inte, som det påstås, ske med hänvisning till att frågan bör lösas genom regelrätt anställningsavtal från fall till fall. I den trängda situationen som en »hemmadotter» i regel träder till i hemmet upprättas inte några avtal om anställningsförmåner etc. Detta bekräftas av erfarenheterna.

Vi anser att det genom tillägg i ärvdabalken eller på annat sätt bör beredas denna kategori arbetstagare samma rättigheter och trygghet som enligt lag tillförsäkras andra motsvarande grupper.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag om sådana lagbestämmelser att person — husföreståndarinna eller hemarbetande barn — som utan lön eller mot ringa ersättning under längre tid haft vårdnaden om åldring eller sjuk person vid den vårdades bortgång ur boets behållning tillförsäkras skälig ersättning för det utförda arbetet.

Stockholm den 28 januari 1969

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping

Bertil Jonasson (cp)

Arne Magnusson (cp)
i Nennesholm

Nr 855

Av herr **Dockered m. fl.**, angående rättsvården.

(Lika lydande med motion nr 747 i Första kammaren)

Stockholm den 28 januari 1969

Robert Dockered (cp)

John Eriksson (cp)
i Bäckmora

Arne Magnusson (cp)
i Nennesholm
